

**PERUSOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMAN
PERUSTEIDEN MUUTOS/
OPPILASHUOLTO**

PERUSOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEIDEN MUUTOS /

5.4 OPPILASHUOLTO JA TURVALLISUUDEN EDISTÄMINEN

5.4 Oppilashuolto

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa käytetään oppilas- ja opiskelijahuoltolain käsitteistön sijasta perusopetuksen opiskeluhuollosta nimitystä oppilashuolto, opiskelijasta käsitettä oppilas ja oppilaitoksesta nimitystä koulu. Koulutuksen järjestäjään viitataan käsitteellä opetuksen järjestäjä¹.

Lasten ja nuorten kehitysympäristön ja koulun toimintaympäristön muuttuessa oppilashuollosta on tullut yhä tärkeämpi osa koulun perustoimintaa. Oppilashuolto liittyy läheisesti koulun kasvatukseen ja opetustehtävään. Oppilashuoltotyössä otetaan huomioon lapsen edun ensisijaisuus².

Oppilaalla on oikeus saada maksutta sellainen oppilashuolto, jota opetukseen osallistuminen edellyttää³. Oppilashuollolla tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa kouluyhteisössä. Oppilashuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä ja koko kouluyhteisöä tukevana yhteisöllisenä oppilashuoltona. Tämän lisäksi oppilailla on lakisääteinen oikeus yksilökohtaiseen oppilashuoltoon.⁴ Monialainen yhteistyö on oppilashuollossa keskeistä. Oppilashuoltotyötä ohjaavat luottamuksellisuus, kunnioittava suhtautuminen oppilaaseen ja huoltajaan sekä heidän osallisuutensa tukeminen.

Perusopetuksen oppilashuollosta ja siihen liittyvistä suunnitelmista säädetään oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa. Tässä luvussa määrätään oppilashuollon keskeisistä periaatteista, opetustoimeen kuuluvan oppilashuollon tavoitteista sekä paikallisen opetussuunnitelman ja koulukohtaisen oppilashuoltosuunnitelman laatimisesta. Opetuksen toteuttamiseen kuuluvasta oppimisen ja koulunkäynnin tuesta määrätään perusteiden luvussa 7⁵.

5.4.1 Monialainen oppilashuollon yhteistyö

Oppilashuolto järjestetään monialaisessa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa siten, että siitä muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus⁶. Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa ottaen huomioon oppilaan ikä ja edellytykset. Tarvittaessa yhteistyötä tehdään myös muiden toimijoiden kanssa.⁷ Kouluyhteisön tai oppilaiden hyvinvoinnissa havaittuihin huolenaiheisiin etsitään ratkaisuja yhdessä oppilaiden ja huoltajien kanssa.

¹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013) 1 § 3 mom.

² YK:n Yleissopimus lapsen oikeuksista 1989

³ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 9 § 4 mom.

⁴ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 § 1 ja 2 mom.

⁵ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 6 §

⁶ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 9 § 1 mom.

⁷ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 § 4 mom. ja 18 § 1 mom.

Koulussa oppilashuolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ja oppilashuoltopalveluista vastaavien työntekijöiden tehtävä. Ensisijainen vastuu kouluyhteisön hyvinvoinnista on koulun henkilökunnalla.⁸ Oppilashuollon palveluja ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä kouluterveydenhuollon palvelut⁹. Näiden asiantuntijoiden tehtävät liittyvät niin yksilöön, yhteisöön kuin yhteistyöhön. Palveluja tarjotaan oppilaille ja huoltajille siten, että ne ovat helposti saatavilla¹⁰. Palvelut järjestetään lain edellyttämässä määräajassa¹¹.

Oppilaille ja heidän huoltajilleen annetaan tieto käytettävissä olevasta oppilashuollosta ja heitä ohjataan hakemaan tarvitsemiaan oppilashuollon palveluja¹². Oppilaan ja huoltajan osallisuus oppilashuollossa, suunnitelmallinen yhteistyö ja oppilashuollosta tiedottaminen lisää oppilashuollon tuntemusta ja edesauttaa palveluihin hakeutumista. Eri ammattiryhmiin kuuluvien työntekijöiden keskinäinen konsultaatio on tärkeä työmenetelmä oppilashuollossa.

Oppilashuollon tavoitteet, tehtävät ja toteuttamisen periaatteet muodostavat esiopetuksesta toisen asteen koulutukseen ulottuvan jatkumon. Eri koulutusasteiden vuorovaikutus on tärkeää pohdittaessa oppilashuollon toimintaa kokonaisuutena. Yhtenäiset käytännöt tukevat eri kehitysvaiheissa oppilaan terveyttä, hyvinvointia ja oppimista. Oppilashuollon monialaisen yhteistyön rakenteita, muotoja ja toimintatapoja kehitetään kouluyhteisössä ja eri yhteistyötahojen kanssa. Kehittämistyö edellyttää oppilashuollon suunnitelmallista arviointia¹³.

Oppilashuoltoryhmät¹⁴

Opetuksen järjestäjä asettaa oppilashuollon ohjausryhmän ja koulukohtaiset oppilashuoltoryhmät. Yksittäistä oppilasta koskevat asiat käsitellään tapauskohtaisesti koottavassa asiantuntijaryhmässä. Jokaisella kolmella ryhmällä on omat tehtävät ja niiden perusteella määräytyvä kokoonpano. Kaikki oppilashuoltoryhmät ovat monialaisia, mikä tarkoittaa että ryhmässä on opetushenkilöstön lisäksi kouluterveydenhuoltoa sekä psykologi- ja kuraattoripalveluja edustavia jäseniä sen mukaan kun käsiteltävä asia edellyttää.

Oppilashuollon ohjausryhmä vastaa opetuksen järjestäjäkohtaisen oppilashuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. Sille asetetut tehtävät voi hoitaa myös muu tehtävään soveltuva ryhmä. Ohjausryhmä voi olla kahden tai useamman opetuksen järjestäjän yhteinen. Sama ryhmä voi olla myös useamman koulutusmuodon yhteinen, jolloin ryhmästä on perusteltua käyttää nimitystä opiskeluhuollon ohjausryhmä.

Koulukohtainen oppilashuoltoryhmä vastaa koulun oppilashuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Sitä johtaa opetuksen järjestäjän nimeämä edustaja. Opetuksen järjestäjä ja oppilashuollon palveluja tuottavat tahot päättävät yhdessä ryhmän kokoonpanosta, tehtävistä ja toimintatavoista. Oppilashuoltoryhmä voi tarvittaessa

⁸ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 4 § 1 ja 2 mom.

⁹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 § 3 mom.

¹⁰ Eduskunnan sivistysvaliokunnan mietintö 14/2013 vp.

¹¹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 15 § ja 17 §

¹² Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 11 § 1 ja 2 mom.

¹³ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 25 §

¹⁴ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14 § 1 – 4 mom.

kuulla asiantuntijoita. Ryhmän keskeinen tehtävä on yhteisön hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen oppilashuollon toteuttaminen ja kehittäminen.

Asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen oppilaan tai oppilasryhmän tuen tarpeen selvittämiseksi ja oppilashuollon palvelujen järjestämiseksi. Ryhmän kokooa se opetushenkilöstön tai oppilashuollon palveluiden edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu¹⁵. Ryhmän monialainen kokoonpano perustuu tapauskohtaiseen harkintaan ja käsiteltävään asiaan. Ryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Asiantuntijoiden nimeäminen ryhmän jäseniksi ja muiden yhteistyötahojen tai oppilaiden läheisten osallistuminen ryhmän työskentelyyn edellyttää oppilaan tai huoltajan suostumusta.

5.4.2 Yhteisöllinen oppilashuolto

Oppilashuolto on tärkeä osa perusopetuksen toimintakulttuuria. Yhteisöllisessä oppilashuoltotyössä seurataan, arvioidaan ja kehitetään koulu yhteisön ja oppilasryhmien hyvinvointia. Lisäksi huolehditaan koulu ympäristön terveellisyydestä, turvallisuudesta ja esteettömyydestä.¹⁶ Yhteisöllisten toimintatapojen kehittämisessä tehdään yhteistyötä oppilaiden, huoltajien sekä muiden lasten ja nuorten hyvinvointia edistävien viranomaisten ja toimijoiden kanssa.

Oppilaiden ja huoltajien osallisuus ja kuulluksi tuleminen on yhteisöllisessä oppilashuollossa tärkeää ja hyvinvointia vahvistavaa. Oppilaiden osallisuuden edistäminen on opetuksen järjestäjän tehtävä¹⁷. Oppilashuolto luo koulu yhteisössä edellytyksiä yhteenkuuluvuudelle, huolenpidolle ja avoimelle vuorovaikutukselle. Osallisuutta lisäävät toimintatavat edesauttavat myös ongelmien ennalta ehkäisyä, niiden varhaista tunnistamista ja tarvittavan tuen järjestämistä.

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskelu ympäristöön¹⁸. Siihen kuuluu fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen turvallisuus. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on oppilaiden ja henkilökunnan turvallisuuden varmistaminen kaikissa tilanteissa. Rauhallinen ilmapiiri edistää työrauhaa. Koulun järjestyssäännöt lisäävät koulu yhteisön turvallisuutta, viihtyisyyttä ja sisäistä järjestystä¹⁹. Opetuksen järjestäjä laatii suunnitelman oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä osana koulukohtaista oppilashuoltosuunnitelmaa. Opettaja tai rehtori ilmoittaa koulussa tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta tilanteeseen osallistuneiden huoltajille.²⁰

Koulurakennuksesta sekä opetustiloista ja -välineistä huolehtiminen ylläpitää ympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta. Koulu yhteisöllä on yhtenäiset toimintatavat eri oppimisympäristöissä tapahtuvaa opetusta ja välitunteja varten. Eri oppiaineiden opetukseen laadittuja turvallisuusohjeita noudatetaan. Opetuksen järjestäjä varmistaa, että oppilaan oppimisympäristö työelämää tutustumisen aikana on turvallinen. Koulu ympäristön

¹⁵ Hallituksen esitys eduskunnalle oppilas- ja opiskelijahuoltolaiksi 67/2013

¹⁶ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 4 § 1 mom.

¹⁷ Perusopetuslaki 47a § 1 mom. (1267/2013)

¹⁸ Perusopetuslaki 29 § 1 mom. (1267/2013)

¹⁹ Perusopetuslaki 29 § 4 ja 5 mom. (1267/2013)

²⁰ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 4-kohta ja perusopetuslaki 29 § 3 ja 7 mom. (1267/2013)

terveellisyyttä ja turvallisuutta sekä kouluyhteisön hyvinvointia edistetään ja seurataan jatkuvasti. Niitä arvioidaan kolmen vuoden välein toteutettavissa tarkastuksissa²¹. Turvallisuuden edistämiseen kuuluvat myös koulukuljetuksia, tapaturmien ennaltaehkäisyä ja tietoturvallisuutta koskevat toimintatavat.

5.4.3 Yksilökohtainen oppilashuolto

Yksilökohtaisella oppilashuollolla tarkoitetaan oppilaalle annettavia kouluterveydenhuollon palveluja, oppilashuollon psykologi- ja kuraattoripalveluja sekä yksittäistä oppilasta koskevaa monialaista oppilashuoltoa.²² Kouluterveydenhuollossa toteutettavat laajat terveystarkastukset sekä muut määräaikaistarkastukset ovat osa yksilökohtaista oppilashuoltoa ja niistä tehtävät yhteenvedot tuottavat tietoa myös yhteisöllisen oppilashuollon toteuttamiseen.

Yksilökohtaisen oppilashuollon tavoitteena on seurata ja edistää oppilaan kokonaisvaltaista kehitystä, terveyttä, hyvinvointia ja oppimista. Tärkeätä on myös varhaisen tuen turvaaminen ja ongelmien ehkäisy. Oppilaiden yksilölliset edellytykset, voimavarat ja tarpeet otetaan huomioon sekä oppilashuollon tuen rakentamisessa että koulun arjessa.

Yksilökohtainen oppilashuolto perustuu aina oppilaan sekä tarpeen niin vaatiessa huoltajan suostumukseen²³. Oppilaan osallisuus, omat toivomukset ja mielipiteet otetaan huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten edellytystensä mukaisesti²⁴. Vuorovaikutus on avointa, kunnioittavaa ja luottamuksellista. Työ järjestetään niin, että oppilas voi kokea tilanteen kiireettömänä ja hän tulee kuulluksi. Oppilashuoltotyössä noudatetaan tietojen luovuttamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

Asian käsittely myös yksittäisen oppilaan tueksi koottavassa asiantuntijaryhmässä ja ryhmän kokoonpano perustuu oppilaan tai tarvittaessa huoltajan suostumukseen. Oppilaan tai huoltajan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella asian käsittelyyn voi osallistua tarvittavia oppilashuollon yhteistyötahoja tai oppilaan läheisiä.²⁵ Ryhmän jäsenillä on lisäksi oikeus pyytää neuvoa oppilaan asiassa tarpeelliseksi katsomiltaan asiantuntijoilta²⁶.

Yksittäistä oppilasta koskevan asian käsittelystä asiantuntijaryhmässä laaditaan oppilashuoltokertomus. Ryhmän vastuhenkilö kirjaa yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi välttämättömät tiedot oppilashuoltokertomukseen. Kirjauksia voivat tehdä myös muut asiantuntijaryhmän jäsenet. Kertomus laaditaan jatkuvaan muotoon, joka etenee aikajärjestyksessä. Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki edellyttää, että kertomukseen kirjataan seuraavat asiat:²⁷

²¹ Terveystarkastuslaki (1326/2010) 16 § 2 mom. ja valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (338/2011) 12 §

²² Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 5 § 1 mom.

²³ Eduskunnan sivistysvaliokunnan mietintö 14/2013 vp.

²⁴ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 18 § 1 mom.

²⁵ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 19 § 1 ja 2 mom.

²⁶ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 19 § 3 mom. ja laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta (621/1999) 26 § 3 mom.

²⁷ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 5 § 2 mom. ja 20 § 1, 3 ja 4 mom.

- yksittäisen oppilaan nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen oppilaan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot,
- kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa,
- kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa,
- asian aihe ja vireille panija,
- oppilaan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet kuten arviot, tutkimukset ja selvitykset,
- toteutetut toimenpiteet kuten yhteistyö eri tahojen kanssa sekä aiemmat ja nykyiset tukitoimet,
- tiedot asian käsittelystä ryhmän kokouksessa, tehdyt päätökset ja niiden toteuttamissuunnitelma sekä
- toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot.

Jos sivulliselle annetaan oppilashuoltokertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on lisäksi merkittävä mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu.²⁸

Oppilashuoltokertomukset sekä muut oppilashuollon tehtävissä laaditut tai saadut yksittäistä oppilasta koskevat asiakirjat tallennetaan oppilashuoltorekisteriin. Opetuksen järjestäjä vastaa henkilötietojen käsittelystä ja ylläpitää edellä mainittua rekisteriä. Oppilashuoltorekisteriin tallennetut tiedot, jotka koskevat yksittäistä oppilasta taikka muuta yksityistä henkilöä, ovat salassa pidettäviä.²⁹

Kouluterveydenhuollon henkilöstö ja psykologit kirjaavat yksilökohtaisen oppilashuoltotyön säädetysti potilaskertomukseen ja muihin potilasasiakirjoihin. Vastaavasti oppilashuollon kuraattorit kirjaavat asiakastiedot kuraattorin asiakaskertomukseen.³⁰

Oppilaan yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä oppilashuollosta vastaavalle viranomaiselle sellaiset tiedot, jotka ovat välttämättömiä yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi³¹. Lisäksi heillä on oikeus saada ja luovuttaa toisilleen sekä oppilaan opettajalle, rehtorille ja opetuksen järjestäjälle oppilaan opetuksen asianmukaisen järjestämisen edellyttämät välttämättömät tiedot³². Tiedon luovuttaja joutuu harkitsemaan esimerkiksi sitä, onko kysymys sellaisesta tiedosta, joka on välttämätön oppilaan tai muiden oppilaiden turvallisuuden varmistamiseksi. Luovutettava tieto voi koskea muun muassa sellaista oppilaan sairautta, joka tulee ottaa opetustilanteissa huomioon. Vaikka tiedon luovuttamiselle olisikin edellä todettu lain tarkoittama peruste, yhteistyön ja luottamuksen turvaamiseksi pyritään aina ensisijaisesti hankkimaan oppilaan tai huoltajan suostumus salassa pidettävän tiedon luovuttamiseen.

Jos oppilas siirtyy toisen opetuksen tai koulutuksen järjestäjän opetukseen tai koulutukseen, aikaisemman opetuksen järjestäjän on pyydettävä oppilaan tai tarvittaessa hänen huoltajansa

²⁸ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 20 § 5 mom.

²⁹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 21 § 1 mom. ja 22 § 1 mom.

³⁰ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 20 § 2 mom., laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992) 12 § ja laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000)

³¹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 23 § 2 mom.

³² Perusopetuslaki 40 § 2 mom. (1288/2013)

suostumus siihen, että uudelle opetuksen järjestäjälle voidaan siirtää oppilashuollon asiakasrekisteristä sellaiset salassa pidettävät tiedot, jotka ovat tarpeellisia oppilashuollon jatkuvuuden kannalta³³. Sen sijaan opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot toimitetaan salassapidon estämättä viipymättä toiselle opetuksen järjestäjälle tai lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen järjestäjälle. Vastaavat tiedot voidaan antaa myös uuden opetuksen tai koulutuksen järjestäjän pyynnöstä.³⁴

5.4.4 Oppilashuoltosuunnitelmat

Opetussuunnitelma tulee oppilashuollon osalta laatia yhteistyössä kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa³⁵. Oppilaille järjestetään mahdollisuus osallistua opetussuunnitelman ja siihen liittyvien suunnitelmien sekä koulun järjestyssäännön valmisteluun. Koulun oppilaskuntaa kuullaan ennen näiden suunnitelmien ja määräysten vahvistamista.³⁶ Valmistelutyössä tehdään yhteistyötä huoltajien ja tarvittaessa myös muiden viranomaisten ja yhteistyökumppaneiden kanssa.

Paikallisella tasolla oppilashuollon suunnitelmien kokonaisuus muodostuu kolmesta suunnitelmasta, jotka yhdessä ohjaavat oppilashuollon suunnittelua ja toteutusta. Suunnitelmat valmistellaan monialaisessa yhteistyössä. Suunnitelmat ovat:

- lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, johon kirjataan oppilashuoltoa koskeva osuus³⁷,
- paikalliseen opetussuunnitelmaan sisältyvä kuvaus oppilashuollosta³⁸ sekä
- koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma³⁹.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma sekä muut kunnan lasten ja nuorten hyvinvointia ja turvallisuutta koskevat linjaukset otetaan huomioon valmisteltaessa paikallisen opetussuunnitelman oppilashuoltoa koskevaa osuutta sekä koulukohtaisia oppilashuoltosuunnitelmia.

5.4.5.1. Opetussuunnitelmaan sisältyvä kuvaus oppilashuollosta Keuruulla

1. *Oppilashuollon tavoitteet Keuruulla*

Keuruun kaupunki järjestää esiopetuksen, perusopetuksen ja toisen asteen opiskeluhuollon monialaisena oppilashuollon yhteistyönä. Perusopetuksen oppilashuollon tavoitteena on edistää oppilaiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia. Keuruun kaupunki järjestää oppilailleen riittävät, lailla säädetyt kouluterveydenhuollon palvelut, oppilashuollon psykologi- ja

³³ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 23 § 3 mom.

³⁴ Perusopetuslaki 40 § 4 mom. (1288/2013)

³⁵ Perusopetuslaki 15 § 2 mom. (477/2003)

³⁶ Perusopetuslaki 47a § 1 ja 3 mom. (1267/2013)

³⁷ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 12 § ja lastensuojelulaki (417/2007) 12 § 1 mom.

³⁸ Perusopetuslaki 14 § 2 mom. (477/2003)

³⁹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 §

kuraattoripalvelut sekä yksittäistä oppilasta koskevan monialaisen oppilashuollon. Pääpaino on yhteisöllisessä ja ennaltaehkäisevässä oppilashuollossa.

Perusopetuksessa oppilashuollon ensisijaisena tavoitteena on lasten terveyden, hyvinvoinnin, oppimisen ja osallisuuden edistäminen sekä ongelmien syntymisen ennaltaehkäisy. Toisaalta tavoitteena on myös edistää kouluyhteisön ja -ympäristön hyvinvointia, terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä, yhteisöllistä toimintaa sekä kodin ja koulun henkilöstön välistä yhteistyötä. Terveellinen ympäristö ja hyvinvoiva yhteisö suojaavat oppilaa terveyttä ja mahdollistavat terveyttä edistävien valintojen tekemisen.

Tavoitteena on, että oppilaiden tuen tarpeet tunnustetaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja tuki järjestetään oikea-aikaisena sitä tarvitseville. Näin ehkäistään ongelmien vaikeutumista ja monimutkaistumista. Varhaisessa vaiheessa auttaminen on yleensä helpompaa, tuloksellisempaa ja kustannuksiltaan edullisempaa. Hyvin toimiva oppilashuolto vähentää siirtoja erityisopetukseen sekä kalliiden erityispalvelujen ja lastensuojeluasiakkuuksien tarvetta.

Ongelmien varhainen tunnistaminen edellyttää palvelujen yhdenvertaista saatavuutta ja mahdollisimman vaikuttavia toimintatapoja ja toimintatapojen yhtenäistämistä. Oppilashuollon keskeisenä tavoitteena on tarjota oppilaille oppilashuoltopalveluja yhdenvertaisesti ja samanlaatuisena kaikissa kouluissa riippumatta koulun koosta tai sijainnista.

Perusopetuksen oppilashuollon toteuttamista ja johtamista toiminnallisena kokonaisuutena ja monialaisena yhteistyönä pyritään vahvistamaan. Tavoitteena on toteuttaa hallinnonrajat ylittävää ja yhteen sovittavaa johtamista, sillä toimiva ja tuloksellinen oppilashuolto edellyttää, että eri tahojen toiminta muodostaa yhtenäisen suunnitelmallisen kokonaisuuden, olipa kysymys niin ympäristöön ja yhteisöön kuin lapsiin suuntautuvasta toiminnasta. Oppilashuolto edellyttää onnistuakseen kiinteää opetustoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen yhteistyötä. Eri hallintokuntien toimijoiden työn yhteensovittaminen edellyttää määrätietoista ja suunnitelmallista sitoutumista opiskeluhuollon yhteisiin päämääriin kaikilla päätöksenteon tasoilla ja verkostotyön kehittämisellä. Oppilashuoltoon osallistuvien keskinäisen yhteistyön lisäksi tarvitaan yhteistyötä kunnan tai muiden lasten, oppilaiden ja nuorten parissa työskentelevien tahojen kanssa. Tällaisia tahoja ovat mm. lastensuojelu, poliisi ja järjestöt.

Oppilashuollon keskeisenä tavoitteena on terveyttä ja hyvinvointia edistävää toimintaa vahvistamalla siirtää toiminnan painopistettä korjaavasta työstä ehkäisevään työhön. Toisaalta oppilashuoltotyö laajennetaan kattamaan yksilöiden lisäksi myös yhteisöön ja ympäristöön kohdentuva työ. Näillä painopisteiden muutoksilla tavoitellaan opiskeluhuollon vaikuttavuuden lisääntymistä.

Oppilashuolto jatkuu varhaiskasvatuksesta esiopetuksen kautta perusopetukseen ja perusopetuksesta aina toiselle asteelle saakka. Tavoitteena on turvata lapsen eheä kasvu- ja oppimispolku myös oppilashuollon näkökulmasta läpi eri nivelvaiheiden.

2. *Oppilashuollon toimintatavat ja kokonaisuus*

Kuvaus oppilashuollosta

Perusopetuksen oppilashuollolla tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa kouluyhteisössä. Oppilashuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä ja koko kouluyhteisöä tukevana yhteisöllisenä oppilashuoltona. Lisäksi oppilaalla on oikeus yksilökohtaiseen oppilashuoltoon. Oppilashuoltotyön keskiössä on oppilaan edun ensisijaisuus ja työtä ohjaavat luottamuksellisuus, kunnioittava suhtautuminen oppilaaseen ja huoltajaan sekä heidän osallisuutensa tukeminen.

Oppilas- ja opiskeluhuollon kokonaisuus

Opiskeluhuolto tarkoittaa sekä perusopetuslaissa tarkoitettu oppilashuoltoa että lukiolaissa ja ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettu opiskelijahuoltoa. Perusopetuksessa termi säilyy oppilashuoltona. Esiopetuksen opetussuunnitelmassa käytetään termiä lapsi, perusopetuksessa oppilas ja toisella asteella opiskelija. Lain mukaisesti oppilas- ja opiskeluhuolto muodostaa kokonaisuuden esiopetuksesta aina toiselle asteelle saakka.

Oppilashuolto voidaan jakaa toisaalta opetussuunnitelman mukaiseen oppilashuoltoon, toisaalta oppilashuollon palveluihin. Perusopetuksen opetussuunnitelman mukainen oppilashuolto on osa päivittäistä opetus- ja kasvatustoimintaa ja sitä voidaan toteuttaa eri sisältöalueissa ja erilaisilla toimintatavoilla. Oppilashuolto on kaikkien opetusta järjestävien yksiköiden työntekijöiden, ensisijaisesti ryhmien opettajien vastuulla. Koulu tiedottaa oppilaille ja heidän huoltajilleen oppilashuollon palveluista. Opettaja, joka tuntee lapsen ja on lapsen kanssa säännöllisesti tekemisissä, ohjaa oppilaan huoltajineen hakemaan oppilaan tarvitsemia oppilashuollon palveluja, joita ovat kouluterveydenhuollon, psykologin ja kuraattorin palvelut. Opettaja voi konsultoida kouluterveydenhoitajaa, koululääkärää, psykologia tai kuraattoria.

Oppilashuolto järjestetään monialaisessa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa siten, että siitä muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus. Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa.

Perusopetuksen oppilashuoltoon sisältyy Keuruun kaupungin sivistyslautakunnan hyväksymän perusopetussuunnitelman mukainen oppilashuolto sekä oppilashuollon palvelut, joita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä kouluterveydenhuoltopalvelut. Oppilashuollon rekistereitä ovat oppilashuoltokertomus, asiakaskertomus ja potilaskertomus.

Perusopetuksen oppilashuolto rakentuu kolmesta tasosta: 1) Keuruun kaupungin oppilashuollon ohjausryhmä, 2) perusopetuksen opetussuunnitelma sekä 3) koulukohtaisesti laadittavat oppilashuoltosuunnitelmat. Koulussa oppilashuoltoa toteutetaan monialaisena yhteisöllisenä ja yksilökohtaisena oppilashuoltona.

Monialaiset oppilashuoltoryhmät

a. Oppilashuollon ohjausryhmä

Esiopetusta järjestävien yksiköiden ja koulujen oppilashuollon toimivuutta seuraa oppilashuollon ohjausryhmä. Ohjausryhmä on monialainen, oppilashuoltoa koordinoiva ryhmä. Siinä on edustajia kaikilta oppilashuoltoa järjestäviltä tahoilta. Ohjausryhmään kuuluvat sivistysjohtaja,

varhaiskasvatuspäällikkö, koulutusjohtaja/lukion rehtori, perusopetuksen rehtorien edustaja, perusturvaajohtaja, koululääkärien edustaja, neuvola- ja kouluterveydenhoidon edustajat, päihde- ja mielenterveystyön edustaja, lastensuojelun edustaja, koulupsykologi ja/ tai kuraattori. Ohjausryhmä voi kutsua ryhmään joko pysyvästi tai tilapäisesti myös muita kuten johtokuntien tai vanhempainyhdistysten edustajia, opettajia, oppilaskuntien edustajia ja järjestöjen edustajia. Lisäksi ohjausryhmä voi konsultoida asiantuntijoita. Sivistysjohtaja on ryhmän koollekutsuja. Ohjausryhmä kokoontuu 1-2 kertaa lukuvuodessa.

Ohjausryhmä asettaa koulutason yhteisölliset oppilashuoltoryhmät, joiden toiminnasta rehtorit vastaavat yhdessä opettajakunnan kanssa. Ohjausryhmä päättää koulutason oppilashuoltoryhmien kokoonpanosta, tehtävistä ja toimintatavoista koulua ja johtokuntaa kuultuaan.

Oppilashuollon ohjausryhmän tehtäviin kuuluu yleinen suunnittelu, kehittäminen, ohjaus ja arviointi. Oppilashuollon ohjausryhmä seuraa koulujen oppilashuoltoryhmien suunnitelmia ja niiden toteutumista oppilashuoltoryhmän lukuvuosittain laatiman toimintakertomuksen tai kokousmuistioiden ja vuosikellojen avulla. Ohjausryhmä vastaa siitä, että oppilailla ja heidän huoltajillaan on tieto koulun ja oppilaiden käytettävissä olevasta oppilashuollosta.

b. Koulukohtainen oppilashuoltoryhmä

Koulukohtainen oppilashuoltoryhmä voi olla usean koulun yhteinen. Koulukohtaisen oppilashuoltoryhmän keskeisin tehtävä on yhteisön hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen oppilashuollon toteuttaminen. Lisäksi ryhmä suunnittelee, kehittää, ohjaa ja arvioi yksikkötason oppilashuoltoa. Koulukohtaista oppilashuoltoryhmää johtaa rehtori. Ryhmään kuuluvat rehtorin lisäksi kuraattori, psykologi, opettajakunnan edustaja(t), erityisopettaja ja kouluterveydenhoitaja sekä tarvittaessa huoltajien ja oppilaiden edustajat. Koulukohtaiseen oppilashuoltoryhmään voidaan tarvittaessa kutsua myös muita asiantuntijoita. Koulukohtainen oppilashuoltoryhmä kokoontuu vähintään kerran lukukaudessa tai tarvittaessa useamminkin.

c. Asiantuntijaryhmä

Asiantuntijaryhmä kootaan tapauskohtaisesti yksittäisen oppilaan tai ryhmän tuen tarpeen selvittämiseksi ja oppilashuollon palvelujen järjestämiseksi. Ryhmän kokooa se kasvatus- ja opetushenkilöstön edustaja tai oppilashuollon palvelujen edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu. Ryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön.

Asiantuntijoiden nimeäminen, muiden yhteistyötahojen tai oppilaan läheisten osallistuminen ryhmään edellyttää aina oppilaan tai huoltajan yksilöityä kirjallista suostumusta.

Oppilashuoltosuunnitelmat

Keuruun kaupungin oppilashuollon suunnitelmien kokonaisuus muodostuu kolmesta suunnitelmasta, jotka yhdessä ohjaavat oppilashuollon suunnittelua ja toteutusta:

1. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma (Lasten ja nuorten Keuruu), johon kirjataan oppilashuoltoa koskeva osuus
2. opetussuunnitelmaan sisältyvä kuvaus oppilashuollosta

3. koulukohtaiset oppilashuoltosuunnitelmat

- 1) *Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma (Lasten ja nuorten Keuruu)* on voimassa valtuustokauden. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma tehdään monialaisessa yhteistyössä ja se hyväksytään kaupunginvaltuustossa. Suunnitelmaa tarkastetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan sisällytetään:
 - Keskeiset oppilashuoltoa koskevat tavoitteet ja paikallisen toteuttamistavan keskeiset periaatteet
 - Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta, käytettävissä olevista oppilashuoltopalveluista ja avustajapalveluista sekä tuki- ja erityisopetuksesta
 - Toimet, joilla vahvistetaan yhteisöllistä oppilashuoltoa ja varhaista tukea
 - Tiedot suunnitelman toteuttamisesta, seurannasta ja oppilashuollon laadunarvioinnista
- 2) *Perusopetuksen opetussuunnitelman* oppilashuoltoa koskevassa osuudessa kuvataan oppilashuollon paikalliset tavoitteet ja toimintatavat, määritellään yhteys lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan sekä määritellään oppilashuoltosuunnitelmien laadintaa linjaavat ohjeet. Samalla opetussuunnitelma linjaa koulukohtaisten oppilashuoltosuunnitelmien laadintaa.
- 3) *Koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma* laaditaan Keuruun kaupungin perusopetussuunnitelman pohjalta. Kohdassa 5.4.5.2 on tarkemmin kerrottu koulukohtaisesta oppilashuoltosuunnitelmasta.

Koulukohtaiset oppilashuoltosuunnitelmat

Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että oppilashuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma. Suunnitelma on laadittava yhteistyössä koulun henkilöstön, oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa.

Oppilashuoltosuunnitelma voi olla myös useamman koulun yhteinen. Koulun oppilashuoltosuunnitelma tarkastetaan vuoden kuluessa siitä kun kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on tarkastettu. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma (Lasten ja nuorten Keuruu) hyväksytään Keuruun kaupunginvaltuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa⁴⁰. Koulukohtaisessa oppilashuoltosuunnitelmassa sovitaan niistä menettelytavoista, joilla koulun henkilöstö, oppilaat ja huoltajat sekä tarvittavilta osin yhteistyötahot perehdytetään oppilashuoltosuunnitelmaan. Samalla sovitaan siitä, miten suunnitelmasta tiedotetaan edellä mainituille.

5.4.5.2. Koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma

⁴⁰ Lastensuojelulaki 12 § 1 mom.

Koulukohtaista oppilashuoltoryhmää johtaa rehtori. Ryhmään kuuluvat rehtorin lisäksi kuraattori, psykologi, opettajakunnan edustaja(t), erityisopettaja ja kouluterveydenhoitaja sekä tarvittaessa huoltajien ja oppilaiden edustajat. Koulukohtaiseen oppilashuoltoryhmään voidaan tarvittaessa kutsua myös muita asiantuntijoita. Koulukohtainen oppilashuoltoryhmä kokoontuu vähintään kerran lukukaudessa ja tarvittaessa useamminkin.

Oppilashuoltoryhmän tehtäviin kuuluu suunnitella, kehittää, toteuttaa ja arvioida koulun oppilashuoltoa. Tehtäviin kuuluu myös terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen ja ongelmia ehkäisevä työ.

Terveyden edistäminen on tavoitteellista ja välineellistä toimintaa hyvinvoinnin aikaansaamiseksi ja sairauksien ehkäisemiseksi. Terveyden edistäminen on myös yksilön tai yhteisöjen vaikutusmahdollisuuksien lisäämistä oman terveytensä määrittäjiin ja siten terveytensä kohentamiseen. Terveyden edistämiseen kuuluu sosiaalisia, taloudellisia, ympäristöllisiä ja yksilöllisiä tekijöitä.

Hyvinvoinnin osatekijät jaetaan kolmeen ulottuvuuteen: terveyteen, materiaaliseen hyvinvointiin ja koettuun hyvinvointiin tai elämänlaatuun. Hyvinvointi -käsite viittaa sekä yksilölliseen hyvinvointiin että yhteisötason hyvinvointiin. Yhteisötason hyvinvoinnin ulottuvuuksia ovat mm. elinolot, työllisyys ja työolot sekä toimeentulo. Yksilöllisen hyvinvoinnin osatekijöiksi taas luetaan sosiaaliset suhteet, itsensä toteuttaminen, onnellisuus ja sosiaalinen pääoma.

Oppilashuoltoryhmän kokoonpanosta ja aikatauluista tiedotetaan oppilaille ja huoltajille lukuvuoden alussa jaettavassa koulutiedotteessa, koulun kotisivuilla, vanhempainillassa ja/ tai muulla sopivaksi katsotulla tavalla.

Koulukohtaiset oppilashuoltosuunnitelmat ovat sähköisessä muodossa oppilashuollon www-sivuilla. Koulukohtaiset oppilashuoltosuunnitelmat sisältävät

1. päiväkotien esiopetuksen,
2. Keuruun ala-asteen,
3. Pohjoislahden, Jukojärven, Pihlajaveden ja Valkealahden kyläkoulujen,
4. Haapamäen yhteiskoulun ja
5. Keuruun yhteiskoulun yläkoulun suunnitelmat

Koulukohtaiseen oppilashuoltosuunnitelmaan sisällytetään seuraavat asiat:

1. Oppilashuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat oppilashuoltopalvelut

Koulukohtaisessa oppilashuoltosuunnitelmassa esitetään arvio koulun oppilashuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista palveluista niiden yhdenvertaisen saatavuuden varmistamiseksi ja toiminnan tarkoituksenmukaiseksi kohdentamiseksi. Oppilashuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevien oppilashuoltopalvelujen määrä ilmoitetaan sen mukaisena, mitä ne ovat suunnitelmaa valmisteltaessa. Arviota voidaan tarkistaa tarpeiden muuttuessa. Koulun johtokunta käsittelee asian vuosittaisen toimintasuunnitelman yhteydessä.

Arvio oppilashuollon kokonaistarpeesta tukee koulun käytettävissä olevien resurssien kohdentamista yhteisölliseen ja yksilökohtaiseen oppilashuoltotyöhön sekä oppilashuollon

yhteistyöhön. Arviossa otetaan huomioon oppilashuollon seurannassa, kehittämisessä ja toteuttamisessa vaadittava opetushenkilöstön ja oppilashuollon palveluiden asiantuntijoiden työpanos. Arviossa hyödynnetään monipuolisesti lasten ja nuorten terveyttä ja hyvinvointia sekä elinoloja koskevaa seurantatietoa. Lisäksi huomioidaan koulu yhteisön ja -ympäristön tarpeet, asuinalueen erityispiirteet sekä tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden määrä koulussa.

Arvion valmistelussa otetaan huomioon myös oppilailta ja huoltajilta sekä opetus- ja oppilashuoltohenkilöstöltä saatava tieto.

Oppilashuoltosuunnitelmaan sisällytetään arvio koulun käytettävissä olevista oppilashuoltopalveluista, joita ovat kouluterveydenhuolto- sekä psykologi- ja kuraattoripalvelut. Lisäksi suunnitelmassa kuvataan oppilashuollon palveluiden järjestäminen ja sen edellyttämä työn- ja vastuunjako sekä palvelujen toteuttamisessa tarvittava yhteistyö sekä oppilashuollon palveluiden kohdentaminen yksittäisiin oppilaisiin, koulu yhteisöön ja yhteistyöhön liittyviin tehtäviin sekä oppilashuollon kehittämiseen ja seurantaan.

Arvion tekemisessä hyödynnetään mm. kouluterveyskyselyn tuloksia ja yhteenvedoja kouluterveydenhuollon laajoista terveystarkastuksista.

2. Yhteisöllinen oppilashuolto ja sen toimintatavat ⁴¹

Oppilashuoltosuunnitelmassa kuvataan yhteisöllisen oppilashuollon kokonaisuus, josta ilmenee

- yhteisöllisen oppilashuollon järjestäminen ja sen toimintatavat koulu yhteisön ja - ympäristön terveellisyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistämiseksi.

Yhteisöllisellä oppilashuollolla tarkoitetaan toimintakulttuuria ja toimia, joilla koko koulu yhteisössä edistetään oppilaiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä koulu ympäristön terveellisyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. Yhteisöllisen oppilashuollon tehtävä on suunnitella ja toteuttaa toimia, jolla sekä lisätään oppilaiden koulu viihtyvyyttä ja yhteishenkeä että ehkäistään koulu yhteisön ongelmia ja puututaan ilmenneisiin ongelmiin ja negatiivisiin ryhmäilmiöihin.

Koulun yhteisöllistä oppilashuoltoa suunnittelevat ja toteuttavat omalta osaltaan yhdessä johtoryhmä/ -tiimi, koulun muut tiimit kuten KiVa-tiimi, ainekohtaiset tiimit ja luokkakohtaiset tiimit, oppilaskunta, koulun johtokunta, vanhempainyhdistys ja/ tai muut koulussa toimivat ryhmät.

Koulu yhteisön ja -ympäristön terveellisyden edistämiseksi tehtävää toimintaa ovat mm. määräaikaikaiset ja laajat terveystarkastukset, kouluterveyskyselyt, moniammatillisena yhteistyönä tehtävä Koulu yhteisön ja opiskelu ympäristön terveellisyden ja turvallisuuden tarkastus sekä koulussa mahdollisesti tehtävä Koulun hyvinvointiprofiili -kysely. Suun terveydenhuoltoon liittyvä suuhygienistin pitämä ryhmäohjaus ja harjausopetus ovat osa terveyden edistämistä.

⁴¹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 2-kohta

Kouluyhteisön ja -ympäristön turvallisuuden edistämiseksi tehtävä toiminta liittyy koulutilojen, oppituntien ja välituntien fyysiseen ja psyykkiseen turvallisuuteen sekä koulumatkojen turvallisuuteen. Turvallisuuteen liittyvät mm. välituntivalvonnan järjestäminen, leikkipaikkojen ja koulumatkojen turvallinen toiminta, vuosittain tehtävän turvallisuuskävelyn järjestäminen, sekä kiusaamisen ja väkivallan vastainen toiminta (KiVa-koulu –toiminta).

Hyvinvoinnin edistämiseksi tehtävää toimintaa ovat hyvinvointikyselyt, kummiluokkatoiminta, välituntileikittäminen, oppilaskunnat ja Lions Quest –toiminta ym. Terveellisyyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistämistä ovat myös erilaiset lukuvuoden aikana toteutettavat teemat ja teemapäivät, tapahtumat sekä koulujen välinen yhteistyö.

Koulu voi painottaa lukuvuosittain eri teemoja. Lukuvuoden aikana tehtävä yhteisöllinen oppilashuoltotyö sekä vastuut toiminnan järjestämisestä kuvataan vuosikellon tai muun aikataulun muodossa. Koulun yhteisöllisen oppilashuollon järjestämistä kuvaavasta vuosikellosta tai muusta suunnitelmasta tiedotetaan oppilaille ja vanhemmille sekä tarvittaville yhteistyötahoille riittävästi. Ensisijaisina tiedottamistapoina ovat lukuvuoden alussa jaettava koulutiedote, vanhempainillat ja / tai koulun kotisivut.

Tämän lisäksi oppilashuoltosuunnitelmassa kuvataan

- koulukohtaisen oppilashuoltoryhmän toimintatavat ja käytännöt

Rehtori kutsuu koolle ja johtaa koulukohtaista oppilashuoltoryhmää. Ryhmään kuuluvat rehtorin lisäksi kuraattori, psykologi, opettajakunnan edustaja(t), erityisopettaja ja kouluterveydenhoitaja sekä tarvittaessa huoltajien ja oppilaiden edustajat. Koulukohtaiseen oppilashuoltoryhmään voidaan tarvittaessa kutsua myös muita asiantuntijoita. Koulukohtainen oppilashuoltoryhmä kokoontuu vähintään kerran lukukaudessa tai tarvittaessa useamminkin.

Opettajilla on oppilastuntemuksensa takia tärkeä rooli tehdä aloitteita oppilashuoltoryhmälle. Opettajat vastaavat usein myös suunnitelmien toteuttamisesta. Oppilashuollon asiantuntijoiden tehtävä on ennen kaikkea tuoda oppilashuoltoryhmän tietoon kouluyhteisön, luokan tai oppilasryhmän ilmiöitä, joita he ovat havainneet ja joihin halutaan kiinnittää huomiota sekä tuoda oma asiantuntemuksensa ryhmän käyttöön. Huoltajien osaamista ja asiantuntemusta hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan sekä suunnittelussa että toimintojen toteuttamisessa. Oppilaille annetaan mahdollisuuksia vaikuttaa heitä koskeviin asioihin.

Oppilashuoltosuunnitelmaan kirjataan käsiteltävät aiheet ja suunnitelma niiden käsittelemisestä nelivuotiskaudella. Lukuvuoden aikana esille otettavat aiheet, niiden käsittelyajankohta, toteutustapa ja vastuut kirjataan vuosikelloon.

Oppilashuoltoryhmän kokouksesta laaditaan muistio. Muistioon kirjataan myös kokouksessa käsiteltyjen asioiden aihe. Näin voidaan varmistua siitä, että kaikki oppilashuoltosuunnitelmassa käsiteltäviksi suunnitellut aiheet tulevat käsitellyiksi nelivuotiskausittain. Oppilashuoltoryhmän toimintakertomus tai kokousmuistiot ja vuosikellot kirjataan kouluittain koulun tietojärjestelmään. Muistiopohja liitteenä (liite 5).

Asiantuntijoiden työnkuvat oppilashuollon näkökulmasta ovat liitteenä (liite 1).

- yhteistyö koulun ulkopuolisten lasten ja nuorten hyvinvointia edistävien tahojen kanssa yhteisöllisen oppilashuollon kehittämisessä,

Terveellisiin elämäntapoihin, turvallisuuteen ja hyvinvointiin liittyvää ohjausta voivat antaa myös erilaiset järjestöt ja muut toimijat. Keuruulla mm. kaupungin nuoriso-, liikunta- ja kulttuuritoimet, kansalais- ja musiikkiopistot, seurakunnat, järjestöt, Iso Kirja -opisto, poliisi ja partio tekevät yhteistyötä koulujen kanssa.

- yhteistyö oppilaan ohjauksessa, koulutuksen siirtymävaiheissa sekä jatko-opintojen suunnittelussa,

Koulutuksen siirtymävaiheissa tehtävä yhteistyö on Keuruulla kuvattu nivelvaiheiden vuosikellossa.

Koulun laajennettu oppilashuoltoryhmä on eräs foorumi nuorten kanssa työtä tekevien yhteistyölle. Opinto-ohjaajat ovat mukana mm. Iso-N- nuorten kanssa työtätekevien verkostossa.

Tarkempi kuvaus ohjauksesta toiselle asteelle ja työelämään siirryttäessä löytyy liitteenä (liite 2).

- yhteistyö ja käytänteet kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa,

Kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen liittyvä tarkastus ja seuranta tehdään kolmen vuoden välien. Asetus 338/2011 velvoittaa tekemään tarkastuksen yhteistyössä oppilaitoksen ja sen oppilaiden tai opiskelijoiden, koulu- tai opiskeluterveydenhuollon, terveystarkastajan, henkilöstön työterveyshuollon, työsuojeluhenkilöstön ja tarvittaessa muiden asiantuntijoiden kesken. Tarkastuksessa todettujen puutteiden korjaamista on seurattava vuosittain.

- yhteistyö terveysneuvonnan ja terveystiedon opetuksen välillä,

Terveydenhoitaja pitää murrosiästä oppitunnin 5.-6. lk:n oppilaille Biologia; Ihmisen kasvu ja kehitys -opetusjakson yhteydessä.

- järjestyssäännöt,

Koulun järjestyssäännöt laaditaan koulun henkilöstön, oppilaskunnan edustajien ja johtokunnan ja/ tai vanhempainyhdistyksen edustajien yhteistyönä. Järjestyssäännöt tarkistetaan vuosittain. Järjestyssääntöjen tulee olla kaikkien koulussa toimivien tiedossa. Koulun järjestyssääntöjen tulee olla näkyvillä koulussa ja helposti löydettävissä esim. koulun kotisivuilta. Järjestyssäännöt liitetään koulun oppilashuoltosuunnitelmaan. (ks. Työrauhaa koskeva suunnitelma)

- poissaolojen seuraaminen, niistä ilmoittaminen ja niihin puuttuminen,

Kolme päivää pidempiin poissaoloihin rehtori antaa luvan kirjallisesti. Lyhyempiin poissaoloihin luokanopettaja / -valvoja antaa luvan. Poissaolot merkitään Wilmaan. Kun poissaoloja on paljon, keskustellaan aina huoltajien kanssa.

- tapaturmien ehkäiseminen sekä ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus,

Koulun kaikkien aikuisten vastuu on kertoa havaituista puutteista (esim. epäkunnossa olevat laitteet, rikkinäiset rakenteet, liukkaudet ym. epäkohdat) koulun rehtorille, jonka velvollisuus on puuttua epäkohtiin ja/tai tarvittaessa viipymättä viedä viesti asianomaisesta asiasta vastuussa olevalle kaupungin toimijalle. Kouluympäristön esteettiseen viihtyisyyteen on myös kiinnitettävä huomiota tärkeänä hyvinvointia edistävänä tekijänä.

Ympäristön- ja terveydensuojelutoimisto seuraa koulutapaturmia (Keuruun kaupunki/Sivistyspalvelut, lomake: Ilmoitus tapaturmasta).

Tapaturman sattuessa koulussa oppi- tai välituntien aikana ensiavun annon ja jatkohoidon tarpeen arvioinnin hoitaa ensisijaisesti terveydenhoitaja, mutta jollei hän ole paikalla, vastuu on opettajalla tai muulla aikuisella, mutta viime kädessä aina rehtorilla tai hänen varahenkilöllään.

Koulujen rehtorit vastaavat leikkikenttien/lähiliikuntapaikkojen/koulun pihojen käytön turvallisuudesta, kun niitä käytetään heidän toimintaansa koulupäivän aikana (Leikkikenttien ja lähiliikuntapaikkojen turvallisuusasiakirja 2014, Tekninen lautakunta 29.1.2014 § 6).

- tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen,

Koulujen menettelytavat tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäisemisessä ja käyttöön puuttumisessa ovat yhteisiä kaikilla Keuruun kouluilla. Menettelytapamalli (ks. Oppimisen tuen ja oppilashuollon käsikirja).

Keuruun kaupungin www-sivuilla on mielenterveys- ja päihdehuollon suunnitelmassa on kuvattu siihen liittyvää yhteistyötä.

http://www.keuruu.fi/images/sosiaalityo/dokumentit/mielenterveys_ ja_paihdesuunnitelma.pdf

- koulukuljetusten odotusaikoja ja turvallisuutta koskevat ohjeet,

Koulukuljetuksia koskevat ohjeet löytyvät

http://www.keuruu.fi/images/Kuljetuseriaatteet_Keuruunkaupunki_netiti2011.pdf

- suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä on yhteinen kaikilla Keuruun kouluilla. Suunnitelman osana on KiVa- toiminnan malli.

- toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa.

Kriisivalmiusohjeet äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa ovat osittain yhteiset kaikilla Keuruun kouluilla. Koulukohtainen osuus tehdään yhdessä pelastusviranomaisten kanssa.

Seuraavassa määritellään kahden viimeksi mainitun suunnitelman tarkempi sisältö:

a. Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä laaditaan suunnitelma, Siinä otetaan huomioon sekä oppilaiden keskinäiset että oppilaiden ja aikuisten väliset vuorovaikutussuhteet koulussa. Suunnitelmassa kuvataan

- kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäiseminen ja siihen puuttuminen
- edellä mainittujen asioiden käsittely yhteisö-, ryhmä- ja yksilötasolla,
- yksilöllinen tuki, tarvittava hoito, muut toimenpiteet ja jälkiseuranta sekä teon tekijän että sen kohteena olevan osalta,
- yhteistyö huoltajien kanssa,
- yhteistyö tarvittavien viranomaisten kanssa,

- suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, oppilaille, huoltajille ja yhteistyötahoille sekä
- suunnitelman päivittäminen, seuranta ja arviointi.

b. Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

Oppilashuoltosuunnitelmassa määritellään toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Kriisisuunnitelma valmistellaan yhteistyössä tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset kuten pelastussuunnitelma⁴². Suunnitelmassa kuvataan:

- kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat äkillisissä kriisitilanteissa,
- johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako kriisitilanteissa ja niihin varautumisessa,
- sisäisen ja ulkoisen sekä koulun ja opetuksen järjestäjän välisen tiedottamisen ja viestinnän periaatteet,
- psykososiaalisen tuen ja jälkihoidon järjestäminen,
- suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, oppilaille, huoltajille ja yhteistyötahoille,
- toimintavalmiuksien harjoittelu sekä
- suunnitelman arviointi ja päivittäminen.

*3. Yksilökohtaisen oppilashuollon järjestäminen*⁴³

Oppilashuoltosuunnitelmassa kuvataan yksilökohtaisen oppilashuollon kokonaisuus, josta ilmenee

- yksilökohtaisen oppilashuollon järjestäminen lapsen ja nuoren kehityksen, hyvinvoinnin ja oppimisen seuraamiseksi ja edistämiseksi sekä yksilöllisen tuen toteuttamiseksi.

Yksilökohtaisella oppilashuollolla tarkoitetaan yksittäiselle oppilaalle annettavia kouluterveydenhuollon palveluja, psykologi- ja kuraattoripalveluja sekä monialaista yksilökohtaista opiskeluhoitoa, jota toteutetaan tapauskohtaisesti koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Yksilökohtaisen oppilashuollon tarkoituksena on seurata ja edistää oppilaan kokonaisvaltaista kehitystä, terveyttä, hyvinvointia ja oppimista, turvata varhainen tuki ja ehkäistä ongelmia.

Yksilökohtainen oppilashuolto perustuu aina oppilaan sekä tarpeen niin vaatiessa huoltajan suostumukseen. Oppilashuolto toteutetaan yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa. Oppilaan omat toivomukset ja mielipiteet on otettava huomioon häntä koskevissa ratkaisuissa hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten edellytystensä mukaisesti. Laissa ei ole säädetty ikärajaa. Alaikäinen voi, ottaen huomioon hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muut henkilökohtaiset ominaisuutensa sekä asian laatu, painavasta syystä kieltää huoltajaansa osallistumasta itseään koskevan oppilashuoltoasian käsittelyyn sekä kieltää antamasta itseään koskevia salassa pidettäviä tietoja, jollei se ole selvästi hänen etunsa vastaista. Viimeksi mainitun arvion tekee oppilashuollon henkilöstöön kuuluva sosiaali- ja

⁴² Pelastuslaki (379/2011) 15 § ja valtioneuvoston asetus pelastustoimesta (407/2011) 1 ja 2 §

⁴³ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 2-kohta

terveydenhuollon ammattihenkilö. Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä oppilashuollon palveluja.

Oppilashuoltotyössä noudatetaan tietojen luovuttamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

Koulun ja oppilashuollon henkilöstön velvollisuus on ohjata oppilasta hakemaan tarvitsemiaan oppilashuollon etuuksia ja palveluja. Koulun ja oppilashuollon henkilöstöön kuuluva, joka arvioi oppilaan olevan tuen tarpeessa, on velvollinen ottamaan viipymättä yhteyttä psykologiin tai kuraattoriin yhdessä oppilaan kanssa ja annettava tiedossaan olevat tuen tarpeen arvioimiseksi tarvittavat tiedot. Jos yhteydenotto ei ole mahdollinen yhdessä, on psykologille tai kuraattorille annettava tieto yhteydenotosta ja mahdollisuus keskustella yhteydenottoon liittyvistä syistä lain säätämässä määräajassa. Em. yhteydenotosta annetaan tieto oppilaan huoltajalle.

Oppilas voi myös hakeutua oppilashuollon palveluihin itse tai huoltajan ohjaamana. Oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti psykologin tai kuraattorin kanssa lain määräämässä määräajassa. Mahdollisuus on järjestettävä myös oppilaan huoltajan tai muun henkilön yhteydenoton perusteella, jollei kyseessä ole yhteydenottajan neuvonta ja ohjaus tai jos keskustelun järjestäminen on muusta syystä ilmeisen tarpeetonta.

Psykologin tai kuraattorin arvion perusteella oppilaalla on oikeus saada riittävä tuki ja ohjaus hänen opiskeluunsa ja kehitykseensä liittyvien vaikeuksien ehkäisemiseksi ja poistamiseksi. Tarvittaessa oppilas ohjataan saamaan muita opiskeluhuollon palveluja sekä muuta lapsia ja nuoria tukevaa toimintaa.

Tämän lisäksi oppilashuoltosuunnitelmassa kuvataan

- yhteistyö kouluterveydenhuollon laajoissa terveystarkastuksissa, Laajat terveystarkastukset tehdään 1.- 5. ja 8.luokilla. Kouluterveydenhoitaja lähettää koulun kautta oppilaille kutsun terveystarkastukseen. Koululääkäri tekee tarkastukset. Laajoissa terveystarkastuksissa on vanhemman hyvä olla mukana.

- oppilaan sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen koulussa,

Oppilaan sairaudenhoito toteutetaan yksilöllisen hoitosuunnitelman mukaisesti. Terveystarkastaja voi tarvittaessa antaa tietoa koulun henkilökunnalle oppilaan sairauden olennaisista, koulunkäyntiin ja oppimiseen liittyvistä ja vaikuttavista asioista lakien ja asetusten sekä salassapitosäännösten puitteissa.

Terveystarkastaja ilmoittaa oppilaiden erityisruokavaliot koulun keittiölle.

- yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen, joustavan perusopetuksen sekä sairaalaopetuksen yhteydessä,

Tehostetun ja erityisen tuen oppilashuoltoon kuuluu psykologin, kuraattorin ja/tai kouluterveydenhuollon antama konsultaatio ja oppilashuollollinen tuki.

Joustavan perusopetuksen oppilashuollollinen yhteistyö suunnitellaan ja toteutetaan tapauskohtaisesti. Oppilashuollon yhteistyö sairaalaopetuksen yhteydessä järjestetään yksilöllisen hoitosuunnitelman mukaisesti. Kodin ja oppilashuollon väliseen yhteistyöhön kiinnitetään erityistä huomiota.

- oppilashuollon tuki kurinpitorangaistuksen tai opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä,

Oppilas, jolla on toistuvia kurinpitorangaistuksia tai jolta on evätty osallistuminen opetukseen, ohjataan aina hakemaan oppilashuollon palveluja.

- asiantuntijaryhmän kokoaminen ja suostumuksen hankkiminen sekä ryhmän yhtenäiset menettelytavat yksittäistä oppilasta koskevan asian käsittelyssä,

Asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen oppilaan tai oppilasryhmän tuen tarpeen selvittämiseksi ja oppilashuollon palvelujen järjestämiseksi. Ryhmän kokooa se opetushenkilöstön tai oppilashuollon palveluiden edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella ja luontevimmin kuuluu. Ryhmän monialainen kokoonpano perustuu tapauskohtaiseen harkintaan ja käsiteltävään asiaan. Ryhmään kootaan vain henkilöitä, joiden tehtäviin oppilaan asia kuuluu. Ryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Asiantuntijoiden nimeäminen ryhmän jäseniksi ja muiden yhteistyötahojen tai oppilaiden läheisten osallistuminen ryhmän työskentelyyn edellyttää oppilaan tai huoltajan suostumusta. Lähtökohtaisesti oppilas ja huoltaja ovat läsnä asiantuntijaryhmän kokouksessa.

Oppilaan/ huoltajan yksilöity kirjallinen suostumus tarvitaan tilanteessa, jossa oppilaan asian käsittelyyn osallistuu oppilashuollon yhteistyötahoja tai oppilaan läheisiä. Jos huoltaja kieltää oppilashuollollisen tuen antamisen, on joissain tapauksissa harkittava lastensuojeluilmoitusta.

Oppilaan ja huoltajan suostumus yksilökohtaisen oppilashuoltoasian käsittelyyn asiantuntijaryhmässä on liitteenä (liite 3).

- oppilashuoltokertomusten laatiminen ja säilytys sekä

Yksittäisen opiskelijan asiaa selvittävän asiantuntijaryhmän vastuuhenkilö kirjaa ryhmän toimintatavoitteiden kannalta välttämättömät tiedot oppilashuoltokertomukseen. Myös muut ryhmän jäsenet voivat tehdä kirjauksia. Oppilashuoltokertomus laaditaan jatkuvaan muotoon aikajärjestyksessä eteneväksi. Oppilashuoltokertomus tallennetaan oppilashuoltorekisteriin ja se on salassa pidettävä asiakirja. Salassapito koskee asiakirjasalaisuutta, vaitiolovelvollisuutta ja hyväksikäyttökieltoa.

Oppilashuoltokertomukseen kirjataan seuraavat asiat:

- yksittäisen lapsen nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä lapsen huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot
- kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa
- kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa
- asian aihe ja vireille panija
- lapsen tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet kuten arviot, tutkimukset ja selvitykset

- toteutetut toimenpiteet kuten yhteistyö eri tahojen kanssa sekä aiemmat ja nykyiset tukitoimet
- tiedon asian käsittelystä ryhmän kokouksessa, tehdyt päätökset ja niiden toteuttamissuunnitelma sekä toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot

Jos sivullisille annetaan oppilashuoltokertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on merkittävä mitä tietoja, kenelle ja millä perusteella tietoja on luovutettu.

Oppilashuoltokertomuksen pohja on liitteenä (liite 4).

- yhteistyö koulun ulkopuolisten palvelujen ja yhteistyökumppaneiden kanssa kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoido ja poliisi.
- Koulun ulkopuolisten palvelujen ja yhteistyökumppaneiden kanssa tehdään yhteistyötä oppilashuollon suunnittelussa ja toteuttamisessa.

4. *Oppilashuollon yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa*⁴⁴

Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä oppilaiden ja huoltajien kanssa.

Oppilashuoltosuunnitelmassa kuvataan oppilashuollon toimintatavat oppilaiden ja huoltajien osallisuuden edistämiseksi sekä yhteistyön järjestämiksi. Suunnitelmassa kuvataan

- oppilaan ja huoltajan osallisuus yhteisöllisen ja yksilökohtaisen oppilashuollon suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa sekä

Oppilashuoltotyö tukee koulu yhteisöä, lisää sen hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta ja ehkäisee näihin liittyviä ongelmia. Oppilaiden ja huoltajien osallisuutta edistetään mm. oppilaskunnassa, johtokunnassa ja vanhempainyhdistyksessä.

Oppilaat ja heidän huoltajansa osallistuvat koulukohtaisen yhteisöllisen oppilashuollon suunnitteluun ja toteuttamiseen esim. vanhempainilloissa, koulujen johtokunnassa ja vanhempainyhdistysten välityksellä. Kaikkien Keuruun oppilaskuntien yhteinen oppilaskuntapäivä/työpaja/tapahtuma tai ikäkausiin keskittyvä oppilaskuntapäivä tarjoaa oppilaille mahdollisuuden ilmaista mielipiteitään. Oppilaskuntapäivä järjestetään vähintään kerran lukuvuodessa. Huoltajille tehdyillä kyselyillä saadaan tietoa oppilashuollon ja oppilashuoltopalvelujen toimivuudesta perheiden näkökulmasta.

Yksilökohtaiseen oppilashuoltoon osallistuvat kootaan tarpeen mukaan oppilaan läheisistä ja oppilashuollon asiantuntijoista. Huoltajalta pyydetään aina yksilöity kirjallinen suostumus yksilökohtaiseen oppilashuoltoon. Kodin ja koulun yhteistyö sekä avoin, kunnioittava ja luottamuksellinen vuorovaikutus koulun henkilöstön ja perheen välillä luovat hyvän pohjan yksilökohtaisen oppilashuollon onnistumiselle.

- yhteisöllisen ja yksilökohtaisen oppilashuollon periaatteista ja menettelytavoista tiedottaminen oppilaille, huoltajille ja yhteistyötahoille.

⁴⁴ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 3-kohta

Oppilashuollon menettelytavoista tiedotetaan oppilaille ja heidän huoltajilleen sekä yhteistyötahoille lukuvuoden alussa jaettavalla koulutiedotteella, koulun www-sivulla ja vanhempainilloissa.

5. *Oppilashuoltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen* ⁴⁵

Opetuksen järjestäjä seuraa koulun oppilashuoltosuunnitelman toteutumista⁴⁶. Oppilashuoltosuunnitelmassa kuvataan toimenpiteet suunnitelman toteuttamiseksi ja seuraamiseksi⁴⁷. Näitä ovat

- seurannasta vastuussa oleva taho koulussa,
- seurattavat asiat ja
- käytettävät menetelmät tietojen kokoamiseksi sekä
- seurannan aikataulu

Koulun oppilashuoltoryhmän kokouksista tehdään muistiot, jotka toimitetaan oppilashuollon ohjausryhmälle. Näiden pohjalta oppilashuoltoryhmä arvioi koulujen toimintaa. Rehtori huolehtii muistioiden laatimisesta ja niiden toimittamisesta koulun tietojärjestelmään.

Oppilashuoltoryhmä valitsee toukokuun alkuun mennessä aiheet ja toiminnat, jotka toteutetaan seuraavan lukuvuoden aikana. Suunnitelma laaditaan vuosikellon muotoon syyskuun loppuun mennessä. Suunnitelmaa seurataan jatkuvasti ja tarkastetaan tammikuussa. Rehtori huolehtii kuluneen lukuvuoden toiminnan kirjaamisesta kesäkuun loppuun mennessä. Rehtori vastaa oppilashuoltotoiminnan toteutumisesta koululla.

Oppilashuollon ohjausryhmä seuraa oppilashuoltoryhmien toimintaa ja lukuvuoden aikana esillä olleita aiheita pääasiallisesti muistioiden ja vuosikellojen avulla. Opetuksen järjestäjä ja oppilashuollon ohjausryhmä antaa koululle ohjausta ja palautetta oppilashuoltosuunnitelman toteutumisesta.

Lisäksi kuvataan

- seurantatietojen käsittely ja hyödyntäminen koulun oppilashuollon kehittämisessä sekä
- keskeisistä tuloksista tiedottaminen oppilaille, huoltajille ja tarvittaville yhteistyötahoille.

Oppilashuoltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen on osa opetuksen järjestäjän omavalvontaa koskevaa tehtävää. Opetuksen järjestäjä vastaa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen oppilashuoltopalveluista vastuussa olevien viranomaisten kanssa oppilashuollon kokonaisuuden omavalvonnan toteutumisesta⁴⁸.

⁴⁵ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 5-kohta

⁴⁶ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 4 mom.

⁴⁷ Hallituksen esitys eduskunnalle oppilas- ja opiskelijahuoltolaiksi 67/2013

⁴⁸ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 26 § 1 mom.

Liite 1

Opiskeluhuollon asiantuntijat ja työnkuvat

Keuruulla opiskeluhuollon asiantuntijoina toimivat terveydenhoitaja, koululääkäri, koulukuraattori ja koulupsykologi. He toimivat opiskeluhuollossa omien työnkuviansa mukaisesti. Työnkuvat on koottu seuraavassa.

Kouluterveydenhoitaja ja -lääkäri vastaavat yhdessä kouluterveydenhuollon kehittämisestä ja toteuttamisesta. Kouluterveydenhuolto pyrkii turvaamaan jokaiselle lapselle ja nuorelle terveen kasvun ja kehityksen edellytykset sekä luomaan perustaa terveelle aikuisuudelle. Lisäksi kouluterveydenhuolto on mukana tunnistamassa ja selvittämässä oppimisen, tunne-elämän ja käyttäytymisen ongelmia yhteistyössä perheen, oppilashuolto- ja opetushenkilöstön kanssa. Kouluterveydenhuolto ehkäisee myös syrjäytymistä, terveyserojen syntymistä (varhainen puuttuminen) ja kansansairauksia sekä valvoo ja edistää koulun työolojen ja koulutyön terveellisyttä ja turvallisuutta. Kouluterveydenhuolto pyrkii koko kouluyhteisön hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen.

Kaikille peruskoulun vuosiluokille tehdään terveystarkastukset vuosittain. Laajat terveystarkastukset tehdään 1., 5. ja 8. luokalla, joissa mukana on myös koululääkäri ja vanhempi/huoltaja. Lukion/toisen asteen opinnoissa terveystarkastus on 1. opiskeluvuotena ja koululääkärin tarkastus 2. opiskeluvuotena. Terveystarkastuksen vastaanotolle pääsee ilman ajanvarausta. Koulun työssäolo selvitykset tehdään moniammatillisesti joka 3. vuosi.

Oppilashuollon moniammatilliseen asiantuntijaryhmään kouluterveydenhoitaja tuo oman asiantuntijuuden terveyteen, sairauteen ja hyvinvointiin liittyvissä kysymyksissä. Hän on oppilaan psyykkisen ja fyysisen kasvun ja kehityksen seuraaja ja tukija sekä tekee yhteistyötä koululääkärin ja erikoissairaanhoidon kanssa. Lisäksi hän toimii yhtenä asiantuntijana kouluyhteisön terveydellisten ja turvallisten työolojen seuraajana.

Koulukuraattori on *koulun sosiaalityöntekijä*, jonka tavoitteena on oppilaiden hyvinvoinnin, sosiaalisen kehityksen ja koulunkäynnin tukeminen sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistäminen sosiaalityön keinoin. *Työn painopiste on ennaltaehkäisevässä työssä.* Koulukuraattori arvioi oppilaan tuen tarvetta mm. käyttäytymiseen, sosiaalisiin suhteisiin, perheeseen, tunne-elämään, koulunkäyntijärjestelyihin ja oppimiseen liittyvissä asioissa. Hän tekee sosiaalisia selvityksiä ja tarvittaessa ohjaa oppilasta sosiaalityön tai terveydenhuollon piiriin. Koulukuraattorin puoleen voivat kääntyä yksittäisen oppilaan lisäksi oppilaan vanhemmat ja koulun henkilökunta erilaisissa oppilasta koskevissa kysymyksissä, jotka voivat liittyä mm. poissaoloihin, käytösongelmiin, kiusaamiseen ja jaksamiseen.

Yksilötasolla koulukuraattori pyrkii oppilaiden kehityksen ja oppimisen riskien varhaiseen tunnistamiseen, tuen tarpeen arviointiin ja tarvittavan verkoston kokoamiseen. Koulukuraattori antaa keskusteluapua oppilaalle ja tukea niin vanhemmille kuin koulun opetushenkilöstölle sekä olla mukana monialaisissa verkostopalaverissa. *Yhteisötasolla* koulukuraattori työskentelee luokkien ja oppilasryhmien kanssa sekä osallistuu vanhempainiltoihin. Koulukuraattori on osa monialaista opiskeluhoitoryhmää, konsultoi koulun henkilöstöä, osallistuu kriisityöhön sekä tekee yhteistyötä muiden lasten ja perheiden kanssa toimivien tahojen kanssa. Oppilas voi hakeutua koulukuraattorin vastaanotolle itse tai tulla esimerkiksi toisen työntekijän tai vanhemman ohjaamana.

Koulupsykologi on oppilashuollon työntekijä, jonka työn tavoitteena on oppilaiden koulunkäynnin ja psyykkisen hyvinvoinnin edistäminen sekä ongelmien ennaltaehkäisy yksilö- ja yhteisötasolla. Koulupsykologin puoleen voivat kääntyä yksittäisen opiskelijan lisäksi oppilaan vanhemmat ja koulun henkilökunta erilaisissa oppilasta koskevissa kysymyksissä, jotka voivat liittyä mm. oppimiseen, jaksamiseen, keskittymiseen sekä psyykkiseen kehitykseen.

Yksilötasolla koulupsykologin työnkuvaan kuuluvat psykologiset tutkimukset oppimisedellytysten ja psyykkisen tuen tarpeen arvioimiseksi sekä tarvittavien tukitoimien suunnittelu. Koulupsykologi voi tarjota oppilaalle myös keskustelutukea, jolla pyritään löytämään välineitä mm. itsetuntemuksen ja elämänhallinnan, motivaation sekä sosiaalisen selviytymisen lisäämiseksi. Koulupsykologin kanssa voi selvittää esimerkiksi opiskeluun, omaan jaksamiseen sekä ihmissuhteisiin liittyviä pulmia. Yhteisötasolla koulupsykologi on osa monialaista opiskeluhoitoryhmää, konsultoi koulun henkilöstöä ja osallistuu kriisityöhön. Koulupsykologi tekee tilannekohtaisesti monialaista tiimi- ja verkostotyötä, yhteistyötä huoltajien kanssa ja ohjaa tarvittaessa oppilaan tutkimuksiin ja/tai jatkohoitoon. Oppilas voi hakeutua koulupsykologin vastaanotolle itse tai tulla esimerkiksi toisen työntekijän tai vanhemman ohjaamana.

Ohjauksen turvaverkko nuorille Keuruulla

- siirtymä toiselle asteelle ja työelämään

Peruskoulusta toiselle asteelle

Kesäajan ohjausvastuut:

Kesäkuu; yhteisvalinnan tulosten selvittyä

- yläkoulun opinto-ohjaaja päivystää ja seuraa, miten nuoret ovat sijoittuneet; tarvittaessa tapaamiset
- sovitut päivystyspäivät, jotka on ilmoitettu perusopetuksen päättäneille
- yläkoulun opinto-ohjaaja raportoi sähköpostitse nivelvaiheen opinto-ohjaajalle nuorista, joihin tulisi olla yhteydessä täydennyshaun aikaan (eivät ole tulleet valituiksi)

Elokuu

- nivelvaiheen opinto-ohjaaja tarkistaa yhteisvalinnan listoilta, ovatko kaikki ottaneet opiskelupaikan vastaan -> soitto nuorelle/kotiin, jos paikkaa ei ole otettu vastaan
- sovitut päivystyspäivät, jotka on ilmoitettu perusopetuksen päättäneille

Syyslukukauden ohjausvastuut

- yläkoulun opinto-ohjaajat, erityisopettajat ja nivelvaiheen opinto-ohjaaja osallistuvat lähialueiden toisen asteen oppilaitosten **niveltietopalaverihin** ja siirtävät tiedot
- toisen asteen/nivelvaiheen opinto-ohjaaja ohjaa niitä nuoria, jotka eivät ole kiinnittyneet mihinkään oppilaitokseen -> mahdollinen opintojen aloittaminen vielä syyslukukauden alussa

Ohjausvastuut syksystä eteenpäin

Keskeyttämistiedot toiselta asteelta

- etsivän nuorisotyön viranomaisena toimii nivelvaiheen opinto-ohjaaja
- nivelvaiheen opinto-ohjaaja on yhteydessä opintonsa keskeyttäneeseen nuoreen
- oppilaitos päättää ilmoittamisesta etsivälle nuorisotyölle

Ohjauksen yhteistyö

- *nivelvaiheen opinto-ohjaaja ohjaa nuoren tapauksesta riippuen koulutukseen (esim. ammattistartti), te- toimistoon tai Nuorten Navikka-palveluihin*
- *säännölliset yhteistyöpalaverit Navikan nuorten yksilövalmentajan kanssa*
- *Iso-N, nuorten kanssa työtä tekevien yhteiset palaverit -> toimintaperiaatteista sopiminen, tilannekartoitus, nuorten elämänoloihin liittyvän tiedon kerääminen*

Liite 3.

SUOSTUMUS LAPSENNE OPPILASHUOLLOLLISTEN ASIOIDEN KÄSITTELYYN ASIANTUNTIJARYHMÄSSÄ

Keuruun kaupunki

Asiantuntijaryhmässä on läsnä oppilaan lisäksi asiaan kuuluvia oppilashuoltoryhmän jäseniä ja huoltaja(t) sekä tarpeen mukaan koulun henkilöstöä. Asioiden käsittely on luottamuksellista. Palaverista sovitaan oppilaan ja huoltajan kanssa tällä lomakkeella.

Koulu		
Oppilaan nimi ja luokka		
Oppilaan opettaja/ luokanvalvoja		
Palaverin koollekutsuja (nimi & puh.)		
Palaverin aihe		
Palaveriin osallistujat ja ammattinimikkeet	1	5
	2	6
	3	7
	4	8
Palaverin aika ja paikka		
Päivämäärä ja oppilaan allekirjoitus	<hr/> <hr/>	
Huoltajan/ huoltajien allekirjoitus	<hr/> huoltajan allekirjoitus	<hr/> huoltajan allekirjoitus
Palaverin koollekutsujan allekirjoitus	<hr/> pvm allekirjoitus ja virka-asema	

Keuruun kaupunki

OPPILASHUOLTOKERTOMUS

1. Henkilötiedot			
Lapsen / Oppilaan nimi		Sotu	
Päiväkoti / Koulu		Ryhmä/ Luokka	
Kotikunta			
1. huoltaja			
Osoite			
Puh. koti		Puh. työ	
2. huoltaja			
Osoite			
Puh. koti		Puh. työ	
Muu perhe			
2. Asiantuntijaryhmän kokoontuminen			
Aihe ja koollekutsujan nimi ja puhelinnumero			
Palaveriin osallistuneet ja heidän ammattiasemansa			
Oppilaan tilanteen selvittämisen aikana tehdyt selvitykset ja toimenpiteet			

2.1. Asiantuntijaryhmässä tehdyt päätökset ja toteuttamissuunnitelma	
Tilanteen kuvaus	
Tehdyt päätökset	
Toteuttamis- suunnitelma	
Toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat henkilöt	
Kirjauksen päivämäärä, paikka, kirjaaja ja kirjaajan ammattiasema	

YHTEISÖLLINEN OPPILASHUOLTORYHMÄ

Keuruun kaupunki

KOULU _____

Muistio ___ / lv _____

PUHEENJOHTAJA _____

Pvm ___ / _____ 20___

SIHTEERI _____

Oppilashuoltoryhmän jäsenet:

	nimi	ammattiasema
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		

Muut läsnäolijat:

	nimi	ammattiasema

Käsittelyssä olleet asiat, niistä tehdyt suunnitelmat, toteutus, aikataulutus ja em. asioiden seurannasta vastaavat henkilöt	1. Aihe
	2. Suunnitelma
	3. Toteutus
	4. Aikataulutus
	5. Seurannasta vastaavat henkilöt
Tiedotus? Muuta?	